

DÔVODOVÁ SPRÁVA

B. Osobitná časť

K § 1

Vzhľadom na odlišnosti právneho postavenia odsúdeného oproti zamestnancovi v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu sa ustanovujú všeobecné podmienky pre priznávanie všetkých peňažných zložiek pracovnej odmeny odsúdeného zaradeného do práce, ktoré je ústav na výkon trestu odňatia slobody, ústav na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých a nemocnica pre obvinených a odsúdených (ďalej len „ústav“) povinný priznať za kalendárny mesiac.

K § 2

Ustanovuje sa dvanásť pracovných taríf pre zaradovanie odsúdených do práce v súlade s charakteristikami vykonávanej práce, s ohľadom na jej náročnosť, mieru zložitosti, zodpovednosti, množstva, námahy a záťaže pri jej vykonávaní. V prílohe č. 3 a 4 návrhu nariadenia sa určuje výška pracovnej tarify, ktorú tvoria štyri pracovné triedy a tri pracovné stupne, t. j. pri výkone prác, ktoré si vyžadujú len poučenie v 1. pracovnej triede na úrovni 1. pracovného stupňa vo výške 265,70 Eur. Pri výkone prác, ktoré si vyžadujú len zaučenie alebo odborné školenie sa navrhuje úroveň odmeňovania v 2. pracovnej triede na úrovni 1. pracovného stupňa vo výške 288,30 Eur. Pri výkone prác, ktoré si vyžadujú minimálne výučný list až po vyššie odborné vzdelanie sa navrhuje úroveň odmeňovania v 3. pracovnej triede na úrovni 1. pracovného stupňa vo výške 311,70 Eur. Pri výkone prác, ktoré si vyžadujú vysokoškolské vzdelanie prvého alebo druhého stupňa sa navrhuje úroveň odmeňovania v 4. pracovnej triede v 1. pracovnom stupni vo výške 510 Eur. Pritom sa predpokladá používať túto možnosť len vo výnimočných prípadoch, napríklad, ak ústav nemá dočasne kvalifikovaného príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „zbor“) alebo zamestnanca zboru a tento stav nestrpí odklad.

Vzhľadom na charakter pomocných prác vykonávaných odsúdenými zaradenými do práce sa v návrhu nariadenia predpokladá použiť len tri pracovné stupne u všetkých pracovných tried s tým, že sa navrhuje započítateľnú prax zohľadňovať odstupňovane po piatich rokoch. Obligatórne sa navrhuje odsúdeným zaradeným do práce priznať v súlade s katalógom pracovných činností podľa prílohy č. 2 len prvý pracovný stupeň príslušnej pracovnej triedy. V prípade, že odsúdený zaradený do práce písomne preukáže kvalifikáciu v danom odbore činnosti je možné podľa návrhu priznať mu tretiu, respektíve štvrtú pracovnú triedu a zároveň, ak preukáže odbornú prax dlhšiu ako päť rokov a kratšiu ako desať rokov, respektíve dlhšiu ako desať rokov, je možné podľa návrhu priznať mu príslušný pracovný stupeň.

Zároveň sa v § 3 návrhu nariadenia zavádza valorizačný mechanizmus zvyšovania pracovnej odmeny pre odsúdených zaradených do práce. Pri stanovení valorizačného mechanizmu sa vychádza z medziročného nárastu výšky minimálnej mzdy. Výška minimálnej mzdy sa odvíja od nominálnej mzdy zamestnanca, zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za predchádzajúci rok a koeficientu zvýšenia, ktorý sa zisťuje v závislosti od sumy životného minima pre plnoletú fyzickú osobu ustanovenej zákonom č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zvýšenú o príslušné sumy dane z príjmu fyzických osôb, poistného na povinné zdravotné poistenie,

poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie (starobné a invalidné), úrazové poistenie a zmena príspevku na poistenie v nezamestnanosti. Z dôvodu, že tento koeficient zohľadňuje všeobecné ukazovatele rastu výšky životných nákladov považujeme za najvhodnejšie vziať za základ valorizačného mechanizmu medziročný nárast minimálnej mzdy, ktorý najreálnejšie odráža nárast spotrebiteľských cien, ktoré dopadajú aj na stav životnej úrovne odsúdených. Výška minimálnej mzdy podľa zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov sa každoročne zverejňuje v Zbierke zákonov Slovenskej republiky oznámením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky.

Určuje sa pravidlo, že výška pracovnej odmeny odsúdeného zaradeného do práce je priamo úmerná dĺžke skutočne odpracovaného fondu pracovného času v porovnaní so stanoveným fondom pracovného času v príslušnom kalendárnom mesiaci, do ktorého je nutné zahrnúť aj dobu platených sviatkov (ďalej len „fond pracovného času“); ak tento nebol odpracovaný, pracovná odmena sa primerane kráti.

Rozvrhnutie pracovného času pre odsúdených zaradených do práce vychádza zo zásad stanovených v zákone č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov z dôvodu zabezpečenia rovnakých pracovných podmienok a doby odpočinku ako majú ostatní zamestnanci v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnom vzťahu.

K § 3

Ústav môže na výkon prác odsúdených zaradených do práce určiť výkonové normy práce, pritom musí dodržať rovnaké pravidlá na určovanie výkonu normovaných prác ako pre zamestnancov v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu. Ak odsúdený zaradený do práce vlastným zavinením nesplnil výkonovú normu práce, adekvátne sa mu kráti jeho pracovná odmena.

K § 4

Navrhuje sa, aby odsúdený zaradený do práce mal za prácu nadčas nárok na finančné zvýhodnenie. Za základ pre posúdenie vzniku nadčasu je ustanovený len mesačný pracovný čas z dôvodu častých prerušení v zaraďovaní odsúdeného zaradeného do práce do práce v priebehu kalendárneho mesiaca.

Vzhľadom na časté zmeny v zaraďovaní odsúdeného zaradeného do práce do práce v priebehu kalendárneho mesiaca sa navrhuje, aby základom pre výpočet jeho pracovného zvýhodnenia bolo 25 % z hodinovej pracovnej tarify v eurách za kalendárny mesiac, v ktorom odsúdený zaradený do práce prácu za nadčas odpracoval. Navrhuje sa sčítavanie hodín odpracovaných v rámci nadčasu počas kalendárneho mesiaca. Práca je považovaná za prácu nadčas až vtedy ak odsúdený zaradený do práce odpracoval ustanovený fond pracovného času v príslušnom kalendárnom mesiaci. Ďalej sa navrhuje, aby za prácu nadčas u odsúdených zaradených do práce mohlo byť v určitých špecifických prípadoch poskytované náhradné voľno.

K § 5 až 8

Ustanovuje, aby bolo odsúdenému zaradenému do práce priznané za prácu v sobotu, v nedeľu, vo sviatok, v noci a za prácu v sťaženom a zdraví škodlivom pracovnom prostredí primerané pracovné zvýhodnenie.

K § 9

Ohodnotenie vyššieho výkonu práce odsúdeného zaradeného do práce má motivačný charakter z hľadiska dosiahnutia vyššieho pracovného výkonu v požadovanej kvalite. Z tohto dôvodu sa umožňuje priznať osobný príplatok za kvalitne vykonávanú prácu až do výšky 70 % príslušnej pracovnej tarify.

K § 10

Ustanovuje sa zaokrúhľovanie súm a zaraďovanie odsúdeného zaradeného do práce do funkcie podľa druhu vykonávanej pracovnej činnosti.

K § 11

Zrušuje sa doterajšia právna úprava týkajúca sa výšky pracovnej odmeny a podmienkach jej poskytovania obvineným a odsúdeným.

K § 12

Navrhuje sa nadobudnutie účinnosti nariadenia dňa 1. januára 2023.

K prílohe č. 1

Ustanovujú sa charakteristiky pracovných tried a kvalifikačné predpoklady na zaradenie odsúdených zaradených do práce do pracovných tried.

K prílohe č. 2

Ustanovuje sa katalóg pracovných činností odsúdených zaradených do práce.

K prílohám č. 3 a 4

Ustanovujú sa nové pracovné tarify pre odsúdených zaradených do práce v súlade s valorizačným mechanizmom upraveným v § 3 ods. 3 aktuálne účinného nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 384/2006 Z. z. o výške pracovnej odmeny a podmienkach jej poskytovania obvineným a odsúdeným v znení neskorších predpisov. Navrhované výšky pracovných taríf odsúdených zaradených do práce sú stanovené ako súčin platných pracovných taríf pre rok 2022 a koeficientu nárastu minimálnej mzdy vo výške 1,08. Výška minimálnej mzdy pre rok 2023 bola zverejnená v Zbierke zákonov Slovenskej republiky oznámením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 300/2022 Z. z. zo dňa 27. augusta 2022, ktorým sa mení suma minimálnej mzdy na rok 2023 podľa zákona č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde v znení neskorších predpisov.